

עיברי — מפני שאין יודעים עיברית. יכולים לעשות שם פנטומימה. יכולים לעשות שם קירקס. יכולים לעשות שם איוה צחוק — אבל אי אפשר לעשות שם נוסח. אי אפשר לעשות תיאטרון כפי שאני מצפה לו. על שפה עיברית. נאמר: קורניל, ראסין. אבל משהו שנשמע אותה. כמה מכם קראו את שיריה של אמירה המלט? היא דוגמה למהי הסיפורת העיברית. חיטטתי הרבה במה שנקרא סיפורי-שירים. הקטעים הקצרים האלה המנוקדים. היפשתי ועברתי הרבה. רובם אינם ראויים לאכילה כלב. ופעם מצאתי ניצוצות. מצאתי ספר של אמירה המלט. היפשתי מי עוד גילה אותם. הלא אי אפשר שאני היחיד שקראתי ונהייתי. אף אחד לא קרא אותה! אני מהפח והולך בעיר, בין עורכי כתיבה, סופרים, מבקרים — אף אחד לא קרא אותה. כזאת היא הסיפורת העיברית. אם הסיפורת לא תתפשט באמצע העיר — איש לא ישים אליה לב. גם אז לא ישימו אליה לב.

● אני מדבר על כולם? מה זה חוקים? אלה שנדחקו בעזרת מרפקים לאיזשהו מקום! חוק, כשבילי, זה מי שיש לו כישרון סיפורתי — ואצלנו, כישרון סיפורתי שווה אפס מוחלט. יכולת-כתיבה שווה כקליפת-השום. מה שחשוב זה ללכת ולהתבלט בצורה כלשהי. מדבר כזה לא תצא לכם סיפורת טובה אופן. אנשים כשלו ונפלו בדרך. הנה, גידעון שמר כתב סיפורים, סיפורים, נפלאים. גמרו אותו אחת ושתיים, והוא עושה חיים טובים מאד כשחקן. בויז* כתב וכתב, עד שנמאס לו. בשביל הפרוטות המחוקקות הללו כדאי לו לעמול? והוא קם והלך — ובכלל הוא נמצא לו בדנמרק. כך אי אפשר. באוירה כזאת שבה שומרים את הפרורים למיסכנים, שצריכים להאכיל אותם. אי אפשר לעשות סיפורת.

● נקודת השבר היתה עוד לפני שנולדה הסיפורת העיברית. אני חושב שהסיפורת העיברית נולדה מתה. יש מינימום טכני שצריכים לספק לסיפורת, שבלעדיו לא תהיה סיפורת, והמינימום הזה הולך וגדל מיום ליום. רק בגלל התנאים הטכניים המינימום הזה איננו קיים, הוא לא היה כל השנים האלה.

● אם אני מדפיס סיפור באיוה מקום, אני לקחתי

* אליהו זרבי, סופר "הארץ" בדנמרק.

את החלק שמישהו אחר היה יכול להתפרנס ממנו. לי, למשל, לעולם לא יתנו פרס סיפורתי. מפני שהם צריכים את זה כולם. לצרכים אין גבול. אם יש לו לאיוה סופר וילה באפקה, או שתי וילות באפקה, ויש לו גם בית בעיר-העתיקה בירושלים — אז הוא יגיד לך שזה הצורך המינימלי שלו. יכול להיות שזה נכון — ואינני חושב שזה לא נכון. איש איש וצרכיו. אני הורגלתי בתנאים שיש לי, וזה מספיק לי.

● בתנאים הקיימים של הסיפורת העיברית אני לא רואה שהיא התחילה. למשל: אשר ברש. אני קראתי את אשר ברש. לא יגידו לי שאשר ברש זה מונמנט של סיפורת. חיים הזו, מיסכן הזו, מיסכן שבן לנו כולנו. מי שכתב עיברית שאף אחד לא היה יכול להבין אותה. בכונות. לא היה איכפת לו אם יקראו אותו או לא. מי קורא אותו עכשיו? אינני חושב שיכולה להיות סיפורת עיברית. אנחנו יכולים רק לקוות, או ליצור תנאים כאלה שיתנו אפשרות לסיפורת-עיברית לצמוח. נשכח מה שהיה. ניכשלנו, כשלנו. נפתח דף חדש. סוף כל סוף אפשר לפתוח דף חדש אם אנחנו רוצים להתקיים כעם. אבל בלי שפה לא תהיו קיימים כעם. צריך ללמוד את השפה, לדעת את השפה, ואז תהיה סיפורת עיברית — ויהיה תיאטרון שניתן לשמוע אותו, תהיה שירה שכדאי לכתוב — זו הדרך היחידה. אישים פה לא יקרו. אי אפשר לעשות דבר כזה. ברור שמידד שיף לא יכתוב ולא ירצה לכתוב. עד שזומיגים אצלו סיפור, תצא גישמתו. אז הוא יישב ויכתוב באנגלית. מה, אני לא יכול לאכול חזיר? כל חרא בארץ הזאת יכול לשבת ולאכול חזיר כך שהשומן ייטוף על זקנו, ואני לא? מה, שאני אחכה לחסדי אגודת-הסופרים? אני אוהב לחיות בילעדיהם.

אצבע המורא

● מה שהיה, זה שאני רציתי לעשות סיפורת עיברית. נתתי על הסיפורת העיברית הזאת הרבה מאד. גם מכספי, גם מומני, מעצבי ומידידי. עשיתי הרבה מאד. אבל אישית, איש אינו יכול לעשות סיפורת אם לא יהיו קוראים. ואיני מדבר על הכתיבה שלי, ואפילו הייתי הגאון שבסופרים. אני כותב עיברית, ואמר על זה דוב

איתן: „השתנת על חומה ביום חמסין — שום דבר לא ייצא מזה!“ זה ברור, שאם אין שפה פוריה, אז כל הדברים האלה אין להם שום ערך, ואני לא חושב שאני יכול לשבת ולבכות על זה. מה זה איכפת לי? אדם אחד חי את חייו לשווא. הרבה אנשים חיו את חייהם לשווא. אין לנו לעשות חשבון. השאלה היא מה יהיה להבא. ולהבא לא יהיה אם לא תעשה, וקודם כל מני הבסיס: ידיעת עיברית, הנאה מן השפה העיברית — אז יהיו לכם סופרים, אז תהיה לכם סיפורת. זה יבוא. בלי ספק זה יבוא. אבל צריכים לתת להם את התנאים לכך.

● אני יודע שאין לנו דף חלק ביחס לסיפורת העיברית. אבל אני חושב שהכל כלי-כך קטן, כלי-כך עלוב, לעומת הסוטנציאל שפשוט לא כדאי להפסיד עליו זמן. יושבים כרגע בישראל שלושה וחצי מיליון — מהם קוראים עיברית לא יותר מאשר חצי מיליון, זאת אומרת שביעית אחת מכל האוכלוסיה קוראת עיברית, וגם זה לא קריאה ממשית. יש הקוראים בקושי את הכותרות בעיתון. קוראים ממש יש אולי מאה אלף. עכשיו, על מאה אלף לא כדאי לריב, בעוד שהפוטנציאל הוא שלושה וחצי מיליונים. מאה אלף אלה יקראו אנגלית, ולא ייהנו בכלל מסיפורת עיברית. מה איכפת לי? צריך לחנך דור חדש שכן ירצה לקרוא עיברית, שירצה לקרוא עיברית יפה, שיהנה מקריאה בעיברית. לאנשים האלה אני מוכן לתת סיפורת-עיברית, סיפורת הגונה שתצלצל באוזניהם, שתהיה כחלק מהחוויה האסתטית שלהם, שתהיה חלק מהדמות הקיומית שלהם. כשביל מאה אלף לא כדאי לי לבטל את זמני. אני לא אלך לריב על המאה אלף עם דור של סופרים שהיה ואינו.

● כל דור זכאי לאידיאלים משלו, ואינו חייב לשאת בגטל האידיאלים של דורות קודמים. יתר על כן, חובתו לעצמו לבקר את האידיאלים שציוו לו דורות קודמים. מה שבהר כל דור ללמוד מניסיונם של דורות קודמים גם זו זכותו. זאת אומרת שאם היום יחליט הדור הצעיר להטיל את כל מה שעשו פה בישראל עד כה — זו זכותו. באיזו דרך? אצבע זו של מה מורה: זרת, קמיצה, אמה, מורה. אצבע זו של מה מורה: זרת, קמיצה, וזו האצבע אומנם שינתה מישרים. אך לא שהשוטה מאונת — כלפי מעלה להצדעה. ולא, שהשוטה מאונת לפנים — בהאשמה. אלא רק שנכספה.

אנתולוגיה מודרנית

- אני אצבע ללייבור מפני שמיספר כה מועט של מכוניות נע בכבישים.
- אני אצבע ללייבור מפני שגברת וילסון הבטיחה לי 5 ל"ש אם אצבע.
- אני אצבע ללייבור מפני שאני אוהב סרטים מן החיים.
- אני אצבע ללייבור מפני שאני בעל-מניות ונסריאני.
- אני אצבע ללייבור מפני שבגיל שלוש רציתי להיות מיליונר אמרקאי.
- אני אצבע ללייבור מפני שהלייבור ייסד בתיכלא בטוחים יותר.
- אני אצבע ללייבור מפני שאני חפץ להתבונן בנורייב ופונטיין רוקדים.
- אני אצבע ללייבור מפני שאני רוצה לאנוס דיילות.
- אני אצבע ללייבור מפני שאני ספר-צמרת.
- אני אצבע ללייבור מפני שאוסף-הבולים של המלכה הוא הטוב שבעולם.
- אני אצבע ללייבור מפני שעמוק בליבי אני שמרן.

כריסטופר לוג (51), משורר בריטי נודע, העוסק ברבים משיריו במוצוי האפשרויות הקיימות כשירה בעת גווץ פאטורי. לוג התפרסם כאנגליה באמצעות טורו האישי, המתפרסם בדו"ח-שבועון הפאטורי "העיר הפרטית", התוקף את המימסד הבריטי.

אני אצבע ללייבור*

- מאת: כריסטופר לוג
- אני אצבע ללייבור מפני שאלוהים מצביע ללייבור.
- אני אצבע ללייבור בתיקווה להגן על המוסד המקודש של המישפחה.
- אני אצבע ללייבור מפני שאני כלב.
- אני אצבע ללייבור מפני שהלייבור סובלני עם הבוגד איאן סמית.
- אני אצבע ללייבור מפני שרינו מצביע ללייבור.
- אני אצבע ללייבור מפני שתשואות המעמד-השליט מרגיזות אותי במיסעדות-יוקרה.
- אני אצבע ללייבור מפני שאם לא אני אז מישהו אחר יצביע על כן:
- אני אצבע ללייבור מפני שאם מישהו עושה זאת הכל יחפצו לעשות זאת.
- אני אצבע ללייבור מפני שבעלי דומה לטוני וודג'ווד בן.
- אני אצבע ללייבור מפני שאני מסור.
- אני אצבע ללייבור מפני שאם לא אצבע ללייבור ינשרו לי הביצים.

* מיפגת העבודה.

משה שמיר
מי יותר טוב?

הפרובינציה הגדלוץ. משורר בן-גילוי של שמיר הגיב למיקרא דבריו באומרו: „אם משה שמיר היה מבין את מחכים לגודו, או לפחות, יודע את הלשון העיברית, היה מתרגם את כותרת מחזה זה לעד שיבוא אליהו“ — אבל איך אמר על כאלה ויליאם שקספיר: „DEADNER AS SHAMIR“

● בחוגי נתמכי התרבות והאמנות בארץ נפתח בימים אלה „טוטופוליטרון“. הסיבה, פיטוריהם הקרבים-והבאים של מנהלת המו"עצה-לתרבות-ולאמנות, הקריינית לאה פורת וסגנה ד"ר ג'וזף מיכמן-מלק"ן, שזכו בחודשים האחרונים בביקורת סתלנית על אופן ניהולם את המועצה מטעם ועדת-החינוך-והתרבות של הכנסת. פיטוריהם של השניים, ששימשו בשנים האחרונות כפוליטרוקים בילעדיים על כל המתי-רחש בתרבות הישראלית, גרר לגל גואה של ניחושים על אודות המועמדים לניהול מישרה זו. החולשת על סכום שנתי של 170 מיליון לירות ישראליות, וכן על מגי התפתחותה של התרבות בארץ. שני המועמדים הם, הד"ר דן רונן, יועץ שר-החינוך-והתרבות, המשמש גם כמועמד השר למישרה זו. נגיעתו של רונן, שהוא פקיד למתרות בתרבות הישראלית, עדיין לא הובררה לאיש מן העוסקים בה בארץ. המועמד השני הוא משורר בשם בן-ציון תומר, שהתפרסם ביותר בתקופת היותו יגאל אלון שר-החינוך-והתרבות. במילוי מישרת „יועץ השר לענייני תרבות“ — סידרת מתח חדשה מתורגמת לעיברית. בעריכת ארנון הרר, החלה רואה אור בהוצאת תמו.

טוטופוליטרון

סערה בכוס מים עכורים עוררה שמועה ברוויזית עיקשת, שטענה כי המשורר הי סובייטי הכותב באידיש, אהרון ורגלס, עורך כתבי-העת סובייטיש היימלאנד (המור לגל הירגל הציגות ה-1 במאי. אגב, בגיליון האחרון של הסובייטיש היימלאנד, שהוקדש בחלקו לשירה ישראלית מתור-גמת לאידיש, נתגלו סירוסים של משמעות יות פוליטיות, שנעשו מן הסתם במתכוון בכמה מן השירים הישראלים המתור-גמים. ● חגיגה קלה לאוהבי הסיפורת העיברית, ולאכיות התרגומים הסיפורתיים לעיברית ערך הסופר משה שמיר ברשי-מתו חובבנים ומיקצוענים, שבה ניסה להעמיד את מיקצוענותו שלו מול חיי-בבנותו של מבקר-התיאטרון בדבר השבוע, מיכאל הנדלזליץ, שפירסם מאמר-בי-קורת על מחכים לגודו מאת סמיואל קט. שמיר אינו חוסך מעצמו ענוה בי-רשימתו התוקפנית, וטורח להזכיר את תר-גמושלו למחזהו של בקט, תוך שהוא תולה עצמו באילנות גבוהים משל ג'יימס ג'יימס ואחרים, והכל על-מנת להחמיש דעתו שלו על ניחושויו השוקקים של איש

דנה רונן
מי במקום?

Advertisement for 'BIMBA' shoes, featuring the text 'בגויבת רובה וחתמה' and 'BIMBA' in large letters.